

Národní program environmentálního značení (NPEZ) – aktualizace 2017

Preambule

Ministerstvo životního prostředí:

Stanoví, že v České republice bude realizován „Národní program environmentálního značení“ (dále jen „NPEZ“), zastřešující tři základní typy environmentálního značení:

- Typ I realizovaný jako „Národní program označování ekologicky šetrných výrobků a služeb“ (dále též „NP EŠV“) podle usnesení vlády č. 159/1993 (v aktuálním znění) a jako systém ekoznačení EU podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 66/2010 ze dne 25. listopadu 2009 o ekoznačce EU;
- Typ II - vlastní environmentální tvrzení;
- Typ III - environmentální prohlášení typu III.

Část 1. – Popis a přehled typů environmentálního značení

1. Význam environmentálního značení

Environmentální značení je celosvětově uplatňovaný a rozvíjený koncept, který je součástí širších strategií a politik ochrany životního prostředí, udržitelného rozvoje a společenské odpovědnosti. Má převažující podobu dobrovolného informačního nástroje, je zaměřen na environmentální aspekty výsledků ekonomické činnosti – na produkt (výrobek nebo službu) – a je podporován mezinárodními organizacemi, vládami, veřejnou správou, výrobcí a poskytovateli služeb, spotřebiteli i reprezentanty zájmových skupin veřejnosti.

Mezi zásadní dokumenty EU týkající se udržitelného rozvoje můžeme jmenovat mimo jiné následující tituly; Tematická strategie EU pro udržitelné využívání zdrojů¹, Evropa účinněji využívající zdroje – stěžejní iniciativa strategie Evropa 2020²,

---

¹ COM (2005) 670 final, z 21. 12. 2005; Kapitola 3, strategie obsahuje opatření s cílem „zvyšovat povědomí zúčastněných stran a občanů o výrazně negativním dopadu využívání zdrojů na životní prostředí.“ Příloha 5 jmenuje mezi žádoucími nástroji a opatřeními: „V souladu s IPP zvážit zvýšení spotřebitelského uvědomění, zvláště zavedením programů označování udržitelnosti (sustainable labelling schemes. To může být použito k informování spotřebitelů, orgánů veřejné správy... a podnikatelského sektoru o environmentálních dopadech zdrojů, které nakupují.“

² COM(2011) 21 final, z 26. 1. 2011; Sdělení Komise Evropa účinněji využívající zdroje – stěžejní iniciativa strategie Evropa 2020

Přezkum strategie EU pro udržitelný rozvoj – obnovená strategie³, 7. akční program EU pro životní prostředí⁴, Sdělení Komise Uzavření cyklu – akční plán EU pro oběhové hospodářství⁵, stanovují politický rámec Evropské unie pro dosažení vyšší přidané hodnoty produktů za použití menšího množství zdrojů, a to v průběhu celého životního cyklu, aniž by se dopady na životní prostředí přesouvaly z jedné fáze životního cyklu (výroba - užití - odstraňování) do druhé nebo do jiných zemí, resp. zdůrazňují význam ovlivnění spotřebitelského chování.

Obdobně vyznívají také aktivity mezinárodních organizací a institucí, např. Programu OSN pro životní prostředí (UNEP).⁶

Rovněž v relevantních národních dokumentech – ve Strategickém rámci udržitelného rozvoje České republiky, Státní politice životního prostředí 2012 – 2020, Programu předcházení vzniku odpadů ČR je zdůrazněna potřeba snižování negativních dopadů výroby a spotřeby, resp. inovativní postup produkce založený na preventivních nástrojích a účinnějším využívání (především neobnovitelných) zdrojů.

Praktickým vyjádřením obecných politických rámců udržitelné spotřeby a výroby je koncept Integrované produktové politiky (IPP)⁷, k jehož významným nástrojům patří způsoby zveřejňování informací a komunikace o environmentálních vlastnostech produktů⁸ mezi podniky (B2B) i vůči spotřebitelům (B2C).

Významným znakem problematiky environmentálního značení a prohlášení, resp. IPP je dobrovolnost jejich realizace ekonomickými subjekty. Rovněž normy ISO pro relevantní oblast jsou označovány za normy dobrovolné. Umožňuje to podnikatelským subjektům svobodně se rozhodnout, ve vlastním obchodním nebo společenském zájmu účastnit se existujících programů, vytvářet programy nové nebo vydat vlastní environmentální prohlášení. Dobrovolnost participace v různých programech a ve vydávání vlastních prohlášení není omezena charakterem případné certifikační nebo ověřovací autority. Tou mohou být a jsou jak subjekty privátní, tak státní. Skutečnost, že v České republice je garantem NP EŠV, jakožto i celého NPEZ Ministerstvo životního prostředí, přináší v českém ekonomicko-sociálním a kulturním

---

³ COM (2009) 400 final, z 24. 7. 2009; oblasti udržitelné spotřeby a výroby je uveden mj. operativní cíl a úkol „Členské státy by měly podporovat informační kampaně pro maloobchodníky a další organizace s cílem propagovat produkty vzniklé udržitelným způsobem, například produkty pocházející z ekologického zemědělství a spravedlivého obchodu nebo výrobky šetrné k životnímu prostředí.“

⁴ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (1386/2013/EU), ze dne 20. 11. 2013; „Spotřebitelé by měli prostřednictvím jasného a soudržného označení dostávat přesné a spolehlivé informace o výrobcích, které si kupují, a to i v souvislosti s tvrzeními týkajícími se životního prostředí.“

⁵ COM (2015) 614 final, z 2. 12. 2015; Kapitola 2, „Rozhodnutí, která činí miliony spotřebitelů, mohou oběhové hospodářství podpořit nebo také omezit. Tato rozhodnutí jsou utvářena na základě informací, k nimž mají spotřebitelé přístup, rozsahem nabídky a cenami stávajících výrobků a regulačním rámcem. Tato fáze je rovněž zásadní pro předcházení vzniku odpadu z domácností a jeho snižování.“

⁶ Consumption and Production Patterns - Decision 54/449 - the United Nations Guidelines for Consumer Protection. (Toto rozhodnutí bylo přijato na 87. zasedání Valného shromáždění OSN 22.12.1999 v New Yorku.)

⁷ COM (2003) 302 final, z 18. 6. 2003; Sdělení Komise k integrované produktové politice

⁸ V celém dokumentu je použit termín produkt ve smyslu definice používané v souboru norem pro environmentální management ISO 14000 – „jakékoli zboží nebo služba“.

kontextu ceněný prvek státní garance, a to jak pro žadatele a uživatele propůjčené ekoznačky, tak pro spotřebitele. Navíc, synergie s dalšími státními politikami a programy (např. Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství, Národní program EMAS) umožňuje účinnější využití prostředků pro propagaci a osvětu.

V rámci Evropské unie nejsou pro environmentální značení a prohlášení typu II a III dosud vytvořeny žádné specializované nástroje v rámci environmentální politiky EU. Jsou však samozřejmou součástí konceptu Integrované produktové politiky (IPP) a zároveň jsou v obecné poloze součástí směrnic a souvisejících předpisů o klamavé reklamě⁹.

Směrnice o ekodesignu 2009/125/ES

Významným podnětem pro uplatnění celé řady environmentálních nástrojů produktové politiky je Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES ze dne 21. října 2009 o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign výrobků spojených se spotřebou energie (ErP - Energy Related Products).¹⁰

Směrnice se vztahuje na výrobky s potenciálem pro nákladově efektivní snížení emisí skleníkových plynů, což jsou například topná zařízení a zařízení pro ohřev vody, systémy elektrického pohonu, osvětlení, domácí spotřebiče, kancelářská technika, spotřební elektronika a tzv. systémy HVAC (vytápěná ventilační klimatizace). Stanovuje se „požadavek na ekodesign“, tj. požadavek na energetický spotřebič nebo na jeho design, který má zlepšit vliv tohoto výrobku na životní prostředí, nebo požadavek na poskytování informací o environmentálních aspektech energetického spotřebiče. Do budoucna je uvažováno rozšíření směrnice i na další typy výrobků a zahrnutí nejen energetických aspektů, ale např. také aspektů materiálové účinnosti.

Na splnění požadavků na ekodesign se váže označování shody CE¹¹ a prohlášení o shodě (článek 5), které je nutno připojit resp. vydat před uvedením energetického spotřebiče na trh nebo do provozu.

Podle článku 8 směrnice (Posuzování shody) se za splnění požadavků směrnice považují např. účast výrobce v Systému řízení podniků a auditu z hlediska ochrany

---

⁹ Směrnice Rady 84/450/EHS ze dne 10. září 1984 o sblížení právních a správních předpisů členských států, týkajících se klamavé reklamy; Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/55/ES ze dne 6. října 1997, kterou se mění směrnice 84/450/EHS o klamavé reklamě tak, aby zahrnovala srovnávací reklamu; Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele.

¹⁰ Tato směrnice plyně navazuje na předcházející Směrnici č. 32/2005 o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign energetických spotřebičů.

¹¹ Označení CE na výrobku vyjadřuje, že výrobek splňuje technické požadavky stanovené na něj v příslušných předpisech, které toto označení stanovují jako povinné pro uvedení výrobku na trh.

životního prostředí (Programu EMAS), a to v případě, že systém zahrnuje projekční činnost.

Článek 9 směrnice (Předpoklady shody) uvádí, že u energetických spotřebičů, kterým byla udělena ekoznačka Společenství podle nařízení (ES) č. 1980/2000 nebo ekoznačka splňující podmínky ekoznačky Společenství, se má za to, že splňují požadavky použitelného prováděcího opatření na ekodesign, splňuje-li tyto požadavky ekoznačka.

Významným požadavkem směrnice je povinnost výrobců informovat spotřebitele (článek 14) o tom, jak mohou přispět k udržitelnému užívání výrobku, a dále o tzv. „ekologickém profilu“ výrobku a výhodách ekodesignu, vyžaduje-li to prováděcí opatření.

Potenciál uplatnění různých typů dobrovolného značení pro splnění požadavků na prohlášení a označení shody pro energetické spotřebiče je velký a s předpokládaným rozšířením směrnice na další druhy výrobků a environmentálních aspektů je možno očekávat jeho růst.

2. Typy environmentálního značení, základní rozdíly a způsob použití

Celkovým cílem environmentálních značek a prohlášení je povzbudit poptávku a nabídku takových produktů, které způsobují menší tlak na životní prostředí, a to prostřednictvím sdělování ověřitelných, přesných a nezavádějících informací o environmentálních aspektech produktů, a tím stimulovat potenciál pro neustálé, trhem řízené environmentální zlepšování. Je tak podporováno uplatňování postupů ekodesignu a inovační úsilí výrobců a poskytovatelů služeb.

Existují tři standardizované (normované) typy environmentálního značení a prohlášení:

- **typ I** – produkty splňující předem stanovená environmentální kritéria v rámci určité produktové kategorie, které jsou nezávisle ověřeny třetí stranou (ekologicky šetrné produkty).
- **typ II** – environmentální tvrzení o produktu (např. biologicky degradovatelný, recyklovatelný) vydané výrobcem bez certifikace třetí, nezávislou stranou. Toto vlastní environmentální tvrzení musí být veřejně ověřitelné (ověření tzv. druhou stranou) na základě informací dobrovolně zpřístupněných vyhlášovatelem. Podpora správnosti tvrzení ověřením třetí stranou však není vyloučena.
- **typ III** – kvantifikované environmentální informace zahrnující celý životní cyklus produktu („od kolébky do hrobu“) určené ke srovnání produktů shodných funkčních vlastností, vytvořené podle předem stanovených požadavků a nezávisle ověřené třetí stranou.

K výše uvedeným typům environmentálního značení se vztahují normy řady ISO zejména:

- **ISO 14020** – Environmentální značky a prohlášení - Obecné zásady
- **ISO 14021** – Environmentální značky a prohlášení - Vlastní environmentální tvrzení (typ II environmentálního značení)
- **ISO 14024** – Environmentální značky a prohlášení - Environmentální značení typu I - Zásady a postupy
- **ISO 14025** – Environmentální značky a prohlášení - Environmentální prohlášení typu III - Zásady a postupy
- **ISO 14040** – Environmentální management – Posuzování životního cyklu – Zásady a osnova
- **ISO 21930** Udržitelnost ve výstavbě Environmentální prohlášení o stavebních produktech
- **ČSN EN 15804** Udržitelnost staveb – Environmentální prohlášení o produktu – Základní pravidla pro produktovou kategorii stavebních produktů

Tab. 1 – Přehled základních charakteristik hlavních typů environmentálního značení

Typ	Typ environmentálního značení a prohlášení		
	I	II	III
ISO norma	ISO 14024	ISO 14021	ISO 14025
Charakter	Dobrovolný program třetí strany, založený na základě uplatnění více kritérií, který uděluje licence opravňující k používání environmentálních značek na produktech, které ukazují, v rámci určité kategorie, na celkovou největší vhodnost výrobku či služby z environmentálního hlediska s ohledem na jejich životní cyklus.	Environmentální tvrzení výrobců, dovozců, distributorů, maloobchodníků nebo jakékoli další osoby, která by pravděpodobně mohla mít z takového tvrzení prospěch, které je vydáno bez certifikace třetí, nezávislou stranou. Prohlášení, značka nebo obrazec poukazuje na environmentální aspekt produktu, součástky nebo obalu.	Environmentální prohlášení poskytující kvantifikované environmentální údaje, používající předem stanovené parametry a tam, kde je to relevantní, doplňkové environmentální informace.
Aplikace LCA	Kritéria připravena se zohledněním všech stádií životního cyklu	Není podmínkou	Založeno na posouzení životního cyklu produktu podle metodiky ISO 14040 a ISO 14044
Určeno především pro	Konečného spotřebitele	Konečného i průmyslového spotřebitele	Průmyslového spotřebitele, velkoobchod, možnost i pro konečného spotřebitele
Certifikace nebo ověření třetí stranou	Ano	Není podmínkou, ani není obvyklé; není však vyloučené	Ano
Ověření druhou stranou	n/a	Možné	Možné
Použití značky (logotypu)	Ano	Možné	Ano
Úprava v ČR a EU (mimo normy)	<ul style="list-style-type: none"> • Národní program označování Ekologicky šetrných výrobků a služeb (usnesení vlády č. 159/1993) • Nařízení (ES) č. 66/2010 (Ekoznačka EU) 	<ul style="list-style-type: none"> • Součást konceptu IPP • aktuální Národní program environmentálního značení 	<ul style="list-style-type: none"> • Součást konceptu IPP • aktuální Národní program environmentálního značení

2.1. I. typ environmentálního značení

Typ I environmentálního značení (ekoznačení, anglicky ecolabelling) je reprezentován tzv. ekoznačkami, udělovanými výrobkům a službám, které splňují předem stanovené požadavky v rámci programů environmentálního značení typu I. Ekoznačka (obvykle grafické logo registrované jako ochranná známka) identifikuje produkt, který si spotřebitel z řady dané kategorie produktů může přednostně vybrat, neboť jeho environmentální aspekty a srovnatelně nižší environmentální dopady jsou garantovaným způsobem ověřeny.

Programy environmentálního značení typu I jsou dobrovolné, mohou být řízeny a realizovány veřejným nebo soukromým subjektem a mohou být národní, regionální nebo mezinárodní. Mají přispět ke snížení environmentálních dopadů spojených s produkty, a to prostřednictvím určení výrobků a služeb, které splňují zvláštní kritéria programů typu I pro celkovou největší vhodnost z environmentálního hlediska.

Myšlenka ekoznačení výrobků se spolu s růstem informovanosti o problematice životního prostředí objevila v sedmdesátých letech 20. století. První certifikační systém byl uveden v roce 1978 ve Spolkové republice Německo a jeho úspěch vedl k založení obdobných programů v dalších zemích. Dnes existuje více než 30 národních a regionálních programů ekoznačení po celém světě, zahrnujících kromě výrobků i služby (např. ubytovací).

Národní program označování Ekologicky šetrných výrobků a služeb – současný stav

Národní program označování Ekologicky šetrných výrobků (dále jen „Národní program“) byl v České republice zaveden na základě usnesení vlády č. 159/1993 s počátkem realizace od dubna 1994. Řídí se mezinárodní technickou normou ČSN ISO 14024 Environmentální značky a prohlášení – Environmentální značení typu I – Zásady a postupy.

Produkty, které splní příslušné podmínky (patří do některé z existujících produktových skupin, pro něž jsou stanovena kritéria), mohou být označeny ochrannou známkou (ekoznačkou). Ekoznačku tvoří stylizované písmeno „e“ s nápisem „Ekologicky šetrný výrobek“ („Ekologicky šetrná služba“) a identifikačním číslem (první dvojčíslí uvádí číslo směrnice, druhé pořadové číslo výrobku v rámci příslušné produktové kategorie). Ekoznačka je ochrannou známkou zaregistrovanou u Úřadu průmyslového vlastnictví. Ekoznačku bez registračního čísla je možné používat jen k propagačním účelům programu a samotné ekoznačky. Grafický manuál pro užití loga ekoznačky je součástí dokumentace národního programu.

Ekoznačka „Ekologicky šetrný výrobek/služba“ přináší spotřebiteli

- věrohodnou a srozumitelnou informaci o provedeném environmentálním hodnocení produktu a o jeho vlastnostech,

- snadnější orientaci v široké škále produktů s obdobnými technickými a užitnými vlastnostmi,
- garanci, že u označeného produktu byly na základě hodnocení jeho vlastností minimalizovány nepříznivé dopady na životní prostředí a přírodní zdroje,
- doklad, že u označeného produktu byly minimalizovány negativní dopady na zdraví spotřebitele (např. riziko vzniku alergické reakce apod.).

Pro výrobce přináší účast v programu zlepšení image, vytváří marketingový náskok před konkurencí, lepší podmínky při exportu, snadnější plnění podmínek veřejných soutěží, snadnější uplatnitelnost ve státních zakázkách a výběrových řízeních ve smyslu usnesení vlády na podporu prodeje a užívání ekologicky šetrných výrobků (aktuálně Usnesení vlády č. 465/2010) a v neposlední řadě zvýšení odbytu označených produktů.

Program ekoznačení Evropské unie

Program ekoznačení EU vznikl v roce 1992. Jeho právní rámec je dán Nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 66/2010 o ekoznačce EU. K jednotlivým produktovým kategoriím jsou vydávána Rozhodnutí Komise.

Program je spravován Evropský výborem pro ekoznačení (EUEB) s podporou Evropské komise a všech členských států EU. EUEB tvoří také zástupci průmyslu, ekologických a spotřebitelských organizací. Na národní úrovni jsou jmenovány odpovědné orgány tohoto programu.

Program je součástí širší strategie zacílené na podporu udržitelné spotřeby a výroby. Dosažení tohoto cíle je usilováno v kontextu Integrované produktové politiky zaměřené na celý životní cyklus.

Od data členství v EU mohou výrobci, dovozci a prodejci žádat o získání Ekoznačky EU i v České republice.

V České republice je garantem obou programů ekoznačení (ČR a EU) Ministerstvo životního prostředí, výkonným resp. certifikačním orgánem je CENIA, česká informační agentura životního prostředí. Certifikační orgán podpořil v rámci svých úkolů spojených se zajišťováním obou programů vytvořením jednotné metodiky certifikace ekologicky šetrných produktů.

Loga ekoznaček

Česká ekoznačka
„Ekologicky šetrný
výrobek“/služba“

Česká ekoznačka
„Ekologicky šetrná služba“

Ekoznačka EU

2.2. II. typ environmentálního značení (vlastní environmentální tvrzení)

Problematika vlastních environmentálních tvrzení vydávaných výrobcí nebo obchodníky souvisí s širší problematikou poctivé hospodářské soutěže, etikou marketingu (inzerce, reklama), spotřebitelskou politikou a v jejím rámci ochranou spotřebitele.

Zásady tohoto druhu environmentálního značení a prohlášení jsou popsány v normě ISO 14021. Mohou být rovněž součástí dobrovolných kodexů podnikatelské sféry,

V dosavadní praxi se normativní podklady k tomuto typu environmentálního značení používaly především pro usměrnění nesprávných (zavádějících, klamavých) nebo nevhodných (vágních, neodůvodněných apod.) environmentálních značení a prohlášení.

V poslední době se k této podobě environmentálního marketingu obrací řada výrobců nebo poskytovatelů služeb, kteří by rádi podpořili odbyt svých výrobků, které mají nějaký pozitivní environmentální aspekt (ať tradiční aspekt, nebo jako výsledek inovace nebo ekodesignu), ale z různých důvodů nemohou využít označení v rámci existujících nebo připravovaných programů (I. nebo III. typu).

2.3. III. typ environmentálního značení

Environmentální prohlášení typu III (dále též „EPT III“) představuje kvantifikované environmentální informace o životním cyklu produktu, které mají umožnit porovnávání mezi produkty plnícími stejnou funkci. Tyto environmentální informace používají předem stanovené parametry (založené na normách pro posuzování životního cyklu – ISO 14040 a ISO 14044) a tam, kde to je relevantní, i doplňkové environmentální informace kvantitativního či kvalitativního charakteru.

Mezi hlavní cíle environmentálních prohlášení o produktu patří:

- poskytovat informace založené na analýze celého životního cyklu produktu (Life Cycle Assessment - LCA) a doplňkové informace o environmentálních aspektech produktů,
- pomáhat nakupujícím a uživatelům udělat si srovnání mezi produkty na základě hodnověrných informací (tato prohlášení nejsou porovnávacími tvrzeními),
- povzbudit zlepšování environmentálního profilu produktů,
- poskytovat informace pro posouzení environmentálních dopadů produktů v rámci jejich životního cyklu.

Vývoj a provozování programů environmentálních prohlášení typu III a vývoj a používání environmentálních prohlášení typu III jsou dobrovolné. Při vývoji environmentálních prohlášení typu III se musí vzít v úvahu a do prohlášení zahrnout všechny relevantní environmentální aspekty v rámci celého životního cyklu. Veškeré údaje musí být nezávisle (interně, nebo externě) ověřeny. Pokud environmentální prohlášení typu III podnik použije pro komunikaci se spotřebiteli, musí být ověření provedeno odborně způsobilou, nezávislou třetí stranou a musí být k dispozici v místě nákupu produktu.

Environmentální prohlášení typu III zahrnují různé kategorie dopadů, jako např. spotřebu zdrojů, emise do ovzduší vody a půdy, množství, druhy a nebezpečnost odpadů, hodnocení dopadů na změnu klimatu, ozonovou vrstvu, acidifikaci, eutrofizaci apod. Pokud je to relevantní, musí environmentální prohlášení typu III zahrnout rovněž doplňkové informace týkající se životního cyklu produktu. Jedná se např. o dopady na biodiverzitu, toxicitu, rizika pro lidské zdraví, způsob nakládání s produktem po skončení jeho funkčních vlastností, environmentální aktivity výrobce apod.

Zpracování environmentálního prohlášení typu III předchází LCA studie produktu podle norem ISO 14040 a ISO 14044. Základními informacemi k této studii jsou součástkové a materiálové složení produktu, popis přepravních nároků, výrobních postupů (finálního produktu i jednotlivých dílů), způsobu užití, demontáže, odstranění/recyklace atp. Tato podrobná data jsou následně vložena do specializovaných softwarů využívajících rozsáhlé environmentální datové báze, jejichž výstupem jsou údaje, poskytující komplexní obraz o environmentálních dopadech produktu v rámci jeho celého životního cyklu, tj. „od kolébky do hrobu“.

Environmentální prohlášení typu III musí být vydáno způsobem, který zřetelně naznačuje, zda se týká produktu nebo pouze části produktu nebo obalu, nebo prvku služby. Vydané prohlášení musí být podle potřeby znovu posouzeno a aktualizováno, aby byly zohledněny změny v technologii nebo jiné významné okolnosti. Při aktualizaci musí být splněny stejné požadavky, jako při vývoji původního prohlášení.

Rozšířením environmentálního prohlášení typu III v dodavatelských řetězcích bude jeho sestavení stále snazší, protože podniky budou moci využívat hotové environmentální informace o dodávaných dílech ve standardní struktuře (moduly).

3. Překážky rozšíření environmentálního značení

Potenciál environmentálního značení není doposud v České republice plně využit, níže jsou v tabulce uvedeny překážky, které brání většímu využití jednotlivých typů environmentálního značení. Dále jsou pak uvedeny společné překážky.

Tab. 2 – Přehled problémů a kritických faktorů úspěchu

	Typ environmentálního značení a prohlášení		
Typ	I	II	III
ISO norma	ISO 14024	ISO 14021	ISO 14025
Potenciál šíření	Závisí na počtu a zaměření produktových kategorií. Nízkým zastoupením na trhu je pro spotřebitele často přehlížen. Ekoznačení však má potenciál vytvořit trh s ekologicky šetrnými produkty.	Neomezen co do druhu produktu. Prozatím téměř nevyužíván. Poctivý zelený marketing resp. reklama doposud potlačovány agresivnějšími, až klamavými formami reklamy.	Limitován náročností zpracování (LCA) a nutnou vysokou angažovaností výrobce nebo poskytovatele služeb a zapojením zpracovatele a ověřovatele prohlášení.
Akceptace spotřebitelem	Pro neinformované spotřebitele splývá se značkovým „smogem“. Použití loga v podobě ochranné známky snižuje nebezpečí zneužití.	Někdy podezírání z „greenwashingu“, jindy nekritická akceptace pod návykem reklamy. Některé logotypy spotřebitel nevnímá jako environmentální prohlášení.	Možnost nepochopení: EPT III jako objektivizovaný popis environmentálních aspektů produktu automaticky neznamená, že jde o „environmentálně šetrný produkt“.
	Vysoká důvěryhodnost.	Relativní důvěryhodnost.	Potenciálně vysoká důvěryhodnost.
Podpora propagace a důvěryhodnosti značek státem, asociacemi, vydavateli prohlášení a ověřovateli	Existuje komunikační politika a pestré spektrum nástrojů. Pro masivnější uplatnění nejsou finanční zdroje.	Výrobci a poskytovatelé služeb jsou povzbuzováni (konzultace u pilotních prohlášení), význam vyzdvihován zařazením do NP, chybí podpora od asociací (včetně reklamních apod. agentur).	Nutná další podpora zájmu výrobců a poskytovatelů služeb.

Typ environmentálního značení a prohlášení			
Typ	I	II	III
ISO norma	ISO 14024	ISO 14021	ISO 14025
	Stát jako garant Národního programu musí být hlavním hybatelem. Význam podpory ze strany nevládních organizací – environmentálních, spotřebitelských.	Tíha propagace leží na subjektech vydávajících prohlášení. Stát může podporovat „morálně“.	Možné spojení propagačních zájmů státu, zpracovatelů prohlášení, výrobců a ověřovatelů.
Harmonizace programů, koexistence programů	Vysoký stupeň harmonizace mezi národními programy i programem EU, vzájemné uznávání, reference k ISO 14024.	Bez programů a bez harmonizace, pouze reference k ISO 14021. Propagován Kodexem environmentální propagace Mezinárodní obchodní komory (ICC).	Přestože norma ISO 14025 předpokládá harmonizaci jednotlivých programů EPT III, resp. PCR ¹² a EPT III, aby byly vzájemně porovnatelné, nepodařilo se harmonizace prozatím dosáhnout. Existuje tak větší množství programů. Je však obecná snaha o dosažení požadovaného stavu.
Synergie s ostatními typy environmentálních značení a prohlášení	Mimo vlastní informační funkci při výběru produktu má i funkce edukační a motivační - podporuje zájem o životní prostředí a o dopady produktů na ŽP a zdraví. Orientuje se pouze na produkty konečné spotřeby. Pro průmyslové spotřebitele je pouze prvotní signální informací. Vůči finálnímu spotřebiteli mu „konkuruje“ hlavně typ II, omezeně pak typ III.	Už samotná komunikace environmentálních předností produktu podporuje zájem spotřebitelů o životní prostředí, resp. o environmentální a zdravotní dopady produktu. Zvyšuje tak i pozornost vůči značení typu I a III. Má velký potenciál v rámci zelené reklamy, může napomoci i v propagaci ostatních druhů značení a prohlášení.	Jeho přednost je v komunikování podrobných environmentálních informací o produktu průmyslovému spotřebiteli. Při použití pro poučeného konečného spotřebitele přináší oproti typu I kvalitní a podrobnou informaci, která však vyžaduje soustředěné zvažování. Typ I je pro jeho uplatnění jakousi „předzvěstí“.

¹² Pravidla pro produktovou kategorii

	Typ environmentálního značení a prohlášení		
Typ	I	II	III
ISO norma	ISO 14024	ISO 14021	ISO 14025
Synergie s ostatními typy environmentálních značení a prohlášení	Objektivně prokázaný a obvykle významný přínos označeného produktu může být v celkovém součtu minimální, pokud se na trhu uplatní pouze málo označených produktů.	Environmentální přínos může být u jednotlivých produktů i nízký, což však může být vyváženo větším množstvím prodaných označených produktů.	Přestože je uplatňován v řadě produktových skupin, nenalézá masové rozšíření. Značný potenciál uplatnění je v produktových skupinách energetických výrobků (spotřebičů), kde se u prohlášení shody (CE) může doplňovat nebo kombinovat např. se značením typu I.
Synergie s dalšími nástroji	V rámci EU je podporován a rozvíjen již delší dobu a má poměrně dobré odborné zázemí (EU15). Je respektován v rámci spotřebitelské politiky. Je uznán jako jedna z forem pro prohlášení shody (CE) energetických výrobků (spotřebičů).	Mimo návody a diskusní dokumenty nemá mezi nástroji výraznější formální pozici. Doplácí na svou „mezioborovou“ povahu a „hraniční“ pozici - mezi problematikou životního prostředí, ochranou spotřebitele a pravidly hospodářské soutěže.	Úzká vazba na náročnou disciplínu LCA, z níž vychází. Pro náročnost přípravy může hrát významnější roli především tam, kde umožňuje splnění regulačních podmínek - např. pro prohlášení shody (CE) energetických výrobků (spotřebičů), resp. stavebních výrobků.

Mezi hlavní společné překážky většího rozšíření a využití dobrovolných nástrojů patří:

- Nízké povědomí, a to jak na straně veřejnosti, tak na straně podniků i státní správy.
- Nedůvěra opětovně na všech stranách. Z pohledu veřejnosti je to primárně nedůvěra ve funkčnost výrobků (šetrnost má negativní vliv na funkčnost). Podniky nevěří v přidanou hodnotu dobrovolných nástrojů (nepřinesou ekonomický benefit). Pro státní správu jsou nedostatečnou zárukou plnění jejich cílů a záměrů.
- Nízká podpora ze strany státu. Přestože dobrovolné nástroje mají potenciál pro fungování i bez zásahů státní správy, je vhodné jejich rychlejší rozšíření podpořit různými formami. Bohužel vzhledem k výše uvedeným bodům je však podpora velmi omezená a není tedy dostatečná.
- „Nedostatek trpělivosti“ - rozšíření dobrovolných nástrojů je dlouhodobější aktivita, což není zcela v souladu s obecným tlakem na rychlé výsledky.

Všechny faktory pak způsobují, že jsou vytvářeny „nové nástroje“, které však oproti těm původním nepřinášejí významnou přidanou hodnotu a naopak tříští obvykle velmi omezené zdroje na podporu.

4. Podprogram pro vlastní environmentální tvrzení (II. typ)

V praxi Národního programu se občas vyskytují případy, kdy výrobce předloží návrh na vytvoření nové směrnice pro produktovou kategorii odpovídající jeho produktu. Obvykle se jedná o výjimečný nebo dominantní produkt na trhu, bez významnějšího podílu konkurenčních produktů. Vytváření produktové skupiny / směrnice v takovém případě by byly porušeny obecná pravidla pro ekoznačení. Rovněž náklady na přípravu dokumentu pro úzce pojatou nebo exkluzivní produktovou kategorii by byly nepřiměřené eventuálním environmentálním přínosům a vážaly by rovněž omezené kapacity certifikačního orgánu. Výsledkem konzultací výrobce s certifikačním orgánem a MŽP je obvykle doporučení výrobcí, aby environmentální aspekty produktu uplatnil formou dobrovolného vlastního environmentálního prohlášení – tzv. typu II.

Přestože v soustavě českých technických norem je zařazena norma pro tento typ značení – ČSN ISO 14021:2000, u výrobců, kteří chtěli vytvořit hodnověrné environmentální prohlášení typu II, vyvstala potřeba konsultační podpory. Certifikační orgán Národního programu přípravu těchto prohlášení podpořil, nad rámec svých úkolů, a to jednak konzultační činností a jednak vytvořením příslušné metodiky.

5. Podprogram pro environmentální prohlášení typu III

Environmentální prohlášení typu III (EPT III) je především informačním a komunikačním prostředkem subjektů trhu o environmentálních parametrech produktů. Existující komunikace založená zejména na ekonomických informacích a stále více na údajích o kvalitě (funkční vlastnosti) se tak rozšiřuje o třetí informační pilíř – environmentální vlastnosti produktů. Ty mohou být v tvrdé konkurenci jedním z faktorů tvořících tržní výhody, a tím vytvářet výrazný inovační efekt. Vedoucí pozici v uplatňování environmentálních parametrů produktů zastávají především globální společnosti stavebního, automobilového, či elektronického sektoru.

Pomocí EPT III sděluje podnik svému okolí (obchodním partnerům, zákazníkům, úřadům), že zná environmentální dopady tohoto produktu a zavazuje se k neustálému omezování jeho negativních environmentálních dopadů – to vše ve všech fázích životního cyklu. Jinak řečeno, podnik sděluje, že je důvěryhodným partnerem a vedle řízení kvality a řízení environmentálních aspektů výrobního procesu kontroluje a řídí i environmentální aspekty (a dopady) svých produktů.

Výhodu pro podnik představuje i samotné zpracování EPT III, v rámci něhož musí vyhodnotit veškeré spotřeby materiálů a energií na daný produkt (což se většinou v praxi neprovádí). Tyto údaje, ve finančním vyjádření, jsou klíčovou informací

k vyhodnocení výrobních nákladů hodnoceného produktu a v době permanentního růstu světových cen surovin a energií jsou mimořádně důležité. Výrobce tak získává nástroj pro řízení vlastních materiálových a energetických toků alokovaných na konkrétní produkt a ovlivňování jeho environmentálního profilu.

Velmi významná je také souvislost mezi EPT III a Směrnicí č. 125/2009 o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign výrobků spojených se spotřebou energie, která pro vyjmenované skupiny produktů, vyrobených kdekoli na světě (včetně např. Asie), vyžaduje před uvedením na trh kontrolu jejich environmentálních vlastností. (Blíže viz kapitola 1.)

Stále větší důležitosti nabývá rovněž propojení EPT III a předpisů v oblasti stavebních výrobků. Zejména návaznost na:

- Nařízení EU č. 305/2011, kterým se stanoví harmonizované podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh a kterým se zrušuje směrnice Rady 89/106/EHS. Nařízení, resp. Příloha č. 1 obsahuje základní požadavky na stavby. „Sedmý požadavek“ - udržitelné využívání přírodních zdrojů stanoví, že:
„Stavba musí být navržena, provedena a zbourána takovým způsobem, aby bylo zajištěno udržitelné využití přírodních zdrojů a zejména:
a) opětovné využití nebo recyklovatelnost staveb, použitých materiálů a částí po zbourání;
b) životnost staveb;
c) použití surovin a druhotných materiálů šetrných k životnímu prostředí při stavbě.“

Jednou z možností jak tento požadavek prokázat je zpracování EPT III.

- Nařízení vlády č. 163/2002 Sb. kterým se stanoví požadavky na vybrané stavební výrobky, ve znění NV č. 312/2005 a NV č. 215/2016 Sb. S účinností od 1. 1. 2017 byl v NV 215/2016 Sb., které mění NV č. 163/2002 Sb. ve znění pozdějších předpisů, doplněn odkaz na přílohu 1 k Nařízení EP a Rady (EU) č. 305/2011 (CPR), pro stanovení základních požadavků na stavby a tím i sedmého základního požadavku – Udržitelné využívání přírodních zdrojů.

Postup autorizovaných osob při posuzování deklaráce environmentálních vlastností a dopadů výrobků v rámci jejich určeného použití stanovuje Metodický pokyn pro autorizované osoby k zapracování 7. základního požadavku „Udržitelné využívání přírodních zdrojů“ dle nařízení vlády č. 163/2002 Sb. ve znění NV č. 312/2002 Sb. A NV č. 215/2016 Sb. Metodický pokyn vypracovala Horizontální pracovní skupina č. 35 pro základní požadavek „Udržitelné využívání přírodních zdrojů“.

6. Synergie všech typů environmentálního značení

Každý ze tří normalizovaných typů environmentálního značení má svá specifika a parciální výhody pro zúčastněné strany – pro výrobce resp. poskytovatele služeb, pro stát jako zástupce politických a environmentálních zájmů občanů a pro spotřebitele. Zároveň lze také nalézat nebo vytvářet společné průniky zájmů a vhodné synergie vyplývající ze začlenění všech tří typů environmentálního značení

do společného, zastřešujícího programu. V následující tabulce je uveden přehled základních charakteristik výhod a synergií pro jednotlivé typy:

Tab. 3 – Přehled výhod a výsledných synergií zastřešujícího NP

Typ	Typ environmentálního značení a prohlášení		
	I	II	III
ISO norma	ISO 14024	ISO 14021	ISO 14025
Výhody pro výrobce a poskytovatele služeb	Vysoká důvěryhodnost ekoznačky garantované státem. Uznání splnění příslušných kritérií veřejných soutěží. Uznání jako podmínky pro označování shody (CE) pro výrobky spojené se spotřebou energie.	Používání dle vlastní úvahy, nezávislost na součinnosti s vnějšími stranami, včetně certifikačních orgánů. Flexibilita co do druhu produktu, načasování a trvání uveřejnění, změn a modifikací.	Zajímavé pro nejvýraznější a progresivní výrobce, kteří chtějí zvýšit náskok před konkurencí. Uznání jako podmínky pro označování shody (CE) pro výrobky spojené se spotřebou energie a stavební výroby.
Výhody pro stát	V souladu s dalšími nástroji a politikami může ovlivňovat výběr produktových kategorií a zvýšením účinnosti ekoznačení přispívat ke změně spotřebních vzorců a snižování zátěže životního prostředí	Vlastní iniciativy výrobců nevyžadují zapojení státu, pouze dohled nad neklamavou a nezavádějící povahou prohlášení. Inspirací a podněcováním výrobců k zelenému marketingu lze bez nákladů podporovat udržitelnou spotřebu a výrobu.	Zvyšováním podpory přístupů z hlediska životního cyklu (LCA, typ III environmentálních prohlášení) se výrobcům zpřístupňuje a umožňuje širší uplatnění ekodesignu a strategií udržitelné spotřeby a výroby (dematerializace a další typy optimalizací)
Výhody pro spotřebitele	Vysoce důvěryhodná ekoznačka	Zvýšená důvěra k „zeleným“ prohlášením	Pro průmyslového spotřebitele důvěra v deklarované aspekty produktu. Pro konečného spotřebitele možnost seznámení se s těmito aspekty.
Výhody ze synergie v NP	Účinnější společná propagace		
	Koordinace a iniciace aktivit na podporu výzkumu a vývoje všech tří typů značení a prohlášení		
	Koordinace a iniciace aktivit v oblasti environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty		
	Koordinace podpor a iniciativ mezi všemi zainteresovanými stranami		
	Koordinace a harmonizace mezi národním programem a programem ekoznačení EU; koordinace a harmonizace s programy pro EPT III		
V případě projeveného zájmu výrobce o ekoznačku pro produkt nebo službu vně vhodných produktových kategorií převedení jeho zájmu ke značení typu II nebo III			

Část 2. – Pravidla realizace Národního programu environmentálního značení

Článek 1

Obecné zásady Národního programu environmentálního značení

1. Hlavními zásadami NPEZ jsou:

- *Dobrovolnost*, pokud jde o rozhodnutí výrobce či poskytovatele služeb vyhlásit vlastní environmentální tvrzení nebo vytvořit environmentální prohlášení o produktu.
- *Pravdivost* informací uvedených ve vlastním environmentálním tvrzení nebo v environmentálním prohlášení o produktu. Tyto informace musí být podloženy příslušnými vyhodnocujícími měřeními nebo testy, příp. ověřené nezávislou třetí stranou.
- *Ověřitelnost* informací uvedených ve vlastním environmentálním tvrzení nebo v environmentálním prohlášení o produktu. Výsledky příslušných měření a testů, jakož i další související dokumentace musí být dány k dispozici nebo k nahlédnutí zainteresovaným stranám, které o to projeví zájem.
- *Posuzování životního cyklu*, což znamená, že při vytváření vlastního environmentálního tvrzení a zejména při tvorbě environmentálního prohlášení o produktu musí být brány v úvahu všechny náležité aspekty v rámci životního cyklu produktu.
- *Porovnatelnost*, pokud jde o možnost srovnání environmentálních profilů jednotlivých produktů na základě jejich environmentálních prohlášení o produktu.
- *Srozumitelnost a průhlednost*, vztahující se k pravidlům produktových kategorií a hodnocení vlastních environmentálních tvrzení a environmentálních prohlášení o produktech.
- *Věrohodnost*, týkající se nestranného řízení NPEZ a hodnocení environmentálních prohlášení o produktu, příp. vlastních environmentálních tvrzení nezávislou autoritou.
- *Otevřenost*, pokud jde o přístup k zájemcům o registraci/zápis svého vlastního environmentálního tvrzení nebo environmentálního prohlášení o produktu do příslušné databáze, a to bez ohledu na hranice států.
- *Zapojení zainteresovaných stran*, kdy do prací na realizaci a rozvoji NPEZ by měly být aktivně zapojeny relevantní zainteresované strany.

Článek 2

Požadavky ekoznačky Ekologicky šetrný výrobek / služba a Ekoznačky EU

1. Program environmentální značení I. typu (tzv. ekoznačení) bude realizován podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 66/2010 ze dne 25. listopadu 2009 o ekoznačce EU a „Pravidel Ministerstva životního prostředí o realizaci Národního programu označování ekologicky šetrných výrobků a služeb“, vydaných dne 30. srpna 2006 a oficiálně zveřejněných ve Věstníku MŽP č. 10/2006.

Článek 3

Požadavky na vlastní environmentální tvrzení

(environmentální značení II. typu)

1. Vlastní environmentální tvrzení je informačním nástrojem, který mohou organizace používat k šíření informací týkajících se vybraných environmentálních aspektů jejich produktů směrem ke svým zainteresovaným stranám.

Vlastní environmentální tvrzení musí splňovat požadavky a být vytvořeno podle norem ČSN EN ISO 14020 (Environmentální značky a prohlášení – Obecné zásady) a ČSN ISO 14021 (Environmentální značky a prohlášení – Vlastní environmentální tvrzení (typ II environmentálního značení)).

2. Před vyhlášením vlastního environmentálního tvrzení musí vyhlášovatel provést příslušná vyhodnocující měření tak, aby bylo dosaženo spolehlivých a opakovatelných výsledků nezbytných k ověření tvrzení. Vyhodnocení musí být plně zdokumentováno.

Dokumentace týkající se vyhodnocení, jakož i další informace nezbytné pro ověření vlastního environmentálního tvrzení musí být na vyžádání poskytnuty veřejnosti nebo být k dispozici u vyhlášovatele k nahlédnutí.

Vlastní environmentální tvrzení je považováno za ověřitelné, jestliže takové ověření může být učiněno bez přístupu k důvěrným obchodním informacím.

Článek 4

Požadavky na environmentální prohlášení o produktu

(environmentální značení III. typu)

1. Environmentální prohlášení typu III je informačním nástrojem, který mohou organizace používat k šíření informací týkajících se environmentálního profilu jejich produktů směrem ke svým zainteresovaným stranám. Informace o environmentálním profilu jsou založeny na posouzení životního cyklu produktu.

Environmentální prohlášení typu III musí splňovat požadavky a být vytvořeno podle norem ČSN EN ISO 14020 (Environmentální značky a prohlášení – Obecné

zásady) a ČSN ISO 14025 (Environmentální značky a prohlášení – Environmentální prohlášení typu III). Posouzení životního cyklu, které je v rámci tvorby environmentálního prohlášení o produktu prováděno, musí odpovídat a být provedeno v souladu s normami ČSN EN ISO 14040 (Environmentální management - Posuzování životního cyklu - Zásady a osnova) a ČSN EN ISO 14044 (Environmentální management - Posuzování životního cyklu - Požadavky a směrnice).

2. Těmito Pravidly jsou stanoveny tzv. obecné programové instrukce, které pro programy environmentálního značení III. typu definuje normy ČSN ISO 14025, či ČSN EN 15804+A1, bod 3: Jakým způsobem se postupuje u stavebních výrobků.
3. Požadavky na obsah, ověřování a registraci environmentálních prohlášení o produktu jsou specifikovány v příloze č. 1 (pokud je oblast upravena obecně závazným předpisem, postupuje dle obecně závazného předpisu).

Článek 5

Požadavky na vývoj pravidel produktových kategorií

1. Aby bylo možné provádět srovnání mezi různými environmentálními prohlášeními o produktech, které plní tutéž funkci, musí být základní údaje uváděné v environmentálním prohlášení o produktu shromažďovány a vypočítávány s použitím pravidel a postupů založených na posuzování životního cyklu.

Tato pravidla jsou stanovována a uváděna v tzv. pravidlech produktových kategorií (dále též PCR) vyvíjených pro různé produktové kategorie.

2. Požadavky na obsah, vývoj, zveřejňování a přezkoumávání pravidel produktových kategorií jsou specifikovány v příloze č. 2 (pokud je oblast upravena obecně závazným předpisem, postupuje dle obecně závazného předpisu).

Článek 6

Loga a podmínky jejich užívání

1. Vyhlášovatel vlastního environmentálního tvrzení může, avšak nemusí, použít pro toto tvrzení logo (značku, obrazec, symbol) nebo kombinaci textu a loga podle vlastního výběru a uvážení.

Logo by mělo být jednoduché, snadno reprodukovatelné a umístitelné a mít vhodnou velikost vzhledem k výrobku, ke kterému se vztahuje a na kterém bude používáno. Motiv přírodního objektu smí být použit pouze v případě, kdy existuje přímé a ověřitelné spojení mezi tímto objektem a environmentálním přínosem deklarovaným ve vlastním environmentálním tvrzení.

Logo pro vlastní environmentální tvrzení smí být použito pouze v souladu s normou ČSN ISO 14021.

2. Obdobné platí pro využití loga pro environmentální prohlášení typu III.

Článek 7

Odpovědné subjekty Národního programu environmentálního značení

Odpovědnými subjekty NPEZ jsou:

- Ministerstvo životního prostředí (garant, národní odpovědný orgán),
- Agentura NPEZ (výkonný a odpovědný orgán),
- oboroví provozovatelé (výkonné orgány v rámci příslušného oboru či oborů),
- Rada NPEZ (poradní orgán ministra životního prostředí).

1. Ministerstvo životního prostředí

jako garant NPEZ a národní odpovědný orgán především:

- zodpovídá za tvorbu koncepčních materiálů a pravidel souvisejících s NPEZ,
- navrhuje opatření zaměřená na podporu a propagaci NPEZ a environmentálního značení,
- navrhuje změny a novelizace NPEZ a souvisejících materiálů,
- vybírá a pověřuje subjekty funkcí Agentury NPEZ,
(Aktuálně je výkonem funkce Agentury NPEZ pověřena CENIA, česká informační agentura životního prostředí, která v současné době vykonává funkci certifikačního orgánu pro certifikaci ekologicky šetrných produktů v rámci Národního programu označování ekologicky šetrných výrobků a služeb a programu ekoznačení EU),
- vybírá a pověřuje oborové provozovatele provozováním programu environmentálního značení III. typu ve stanoveném oboru či oborech,
- v případě podezření z porušení zákazu klamání spotřebitele (dle zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele) nebo podezření z klamavého či neoprávněného označení výrobku (dle zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky) případně rozporu s normou ČSN EN 15804+A1 může dát podnět České obchodní inspekci k prošetření daného případu¹³,
- zodpovídá za propagaci environmentálního značení (společně s Agenturou NPEZ),
- poskytuje informace veškerým zainteresovaným stranám,

---

¹³ V případě produktů, které nespádají do působnosti České obchodní inspekce, je možné dát podnět jinému příslušnému subjektu specifikovanému v zákoně č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Jedná se např. o Českou zemědělskou a potravinářskou inspekci (zemědělské, potravinářské, kosmetické, mydlářské, saponátové a tabákové výrobky) nebo živnostenské úřady.

- vydává podrobnější informace, metodiky a následné dokumenty k provádění těchto Pravidel,
- metodicky řídí Agenturu NPEZ,
- spolupracuje a zajišťuje nezbytnou koordinaci mezi NPEZ a obdobnými zahraničními programy a systémy (společně s Agenturou NPEZ).
- na základě doporučení Rady NPEZ schvaluje a vydává pravidla produktových kategorií.¹⁴

2. Rada NPEZ

jako odborný poradní orgán ministra životního prostředí především:

- uskutečňuje odborný dohled nad NPEZ,
- svým složením zajišťuje účinnou součinnost Ministerstva životního prostředí s ostatními ministerstvy a dalšími zainteresovanými stranami,
- předkládá ministru životního prostředí podněty a doporučení na další rozvoj NPEZ,
- zaujímá stanovisko k návrhům pravidel produktových kategorií a postupuje je ministru životního prostředí k odsouhlasení,
- zaujímá stanovisko k návrhům vlastních environmentálních tvrzení a doporučuje jejich zápis do databáze vlastních environmentálních tvrzení.

3. Agentura NPEZ

jako výkonný a odpovědný orgán především:

- vede veřejně přístupnou databázi environmentálních prohlášení o produktu, na jejíž tvorbě spolupracuje s oborovými provozovateli,
- může spolupracovat s oborovými provozovateli na vývoji a přezkoumávání pravidel produktových kategorií,
- předkládá návrhy pravidel produktových kategorií ke stanovisku Radě,
- zveřejňuje schválená pravidla produktových kategorií,
- v případě podezření z porušení zákazu klamání spotřebitele (dle zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele) nebo podezření z klamavého či neoprávněného označení výrobku (dle zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky) může dát podnět České obchodní inspekci k prošetření daného případu,

---

¹⁴ Jedná se jednak o pravidla produktových kategorií vyvinutá v rámci NPEZ (jako součásti vývoje pravidel produktových kategorií mezinárodního programu environmentálního značení III. typu) a jednak o pravidla převzatá z mezinárodního programu environmentálního značení III. typu překladem a zařazená do NPEZ.

- na základě souhlasu Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ) může zveřejňovat nejčastěji kladené dotazy k požadavkům norem řady ISO 14020 a ISO 14040 a odpovědi na ně, které řeší Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví,
- propaguje environmentálního značení (společně s MŽP),
- poskytuje informace veškerým zainteresovaným stranám,
- řídí se odbornými a metodickými pokyny MŽP,
- spolupracuje a zajišťuje nezbytnou koordinaci mezi NPEZ a obdobnými zahraničními programy a systémy (společně s MŽP).

4. Oboroví provozovatelé

jako výkonné orgány, pověřené Ministerstvem životního prostředí k provozování programu environmentálního značení III. typu ve stanoveném oboru či oborech, především:

- vyvíjí a přezkoumávají pravidla produktových kategorií (mohou při tom spolupracovat s Agenturou NPEZ),
- předkládají Agentuře NPEZ návrhy pravidel produktových kategorií
- zveřejňují schválená pravidla produktových kategorií (vyvinutá v rámci NPEZ nebo převzatá z mezinárodního programu environmentálního značení III. typu),
- vedou veřejně přístupné databáze environmentálních prohlášení o produktu ve stanoveném oboru či oborech,
- aktivně monitorují výskyt environmentálních prohlášení o produktu ve stanoveném oboru či oborech,
- v případě podezření z porušení zákazu klamání spotřebitele (dle zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele) nebo podezření z klamavého či neoprávněného označení výrobku (dle 18 a § 19 zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky) mohou dát podnět České obchodní inspekci k prošetření daného případu,
- zveřejňují technická vysvětlení Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví k požadavkům norem řad ISO 14020 a ISO 14040,
- poskytují informace veškerým zainteresovaným stranám.

Článek 9

Ostatní zainteresované subjekty

Ostatními subjekty zainteresovanými v NPEZ jsou:

- nezávislí akreditovaní ověřovatelé,
- Český institut pro akreditaci, o.p.s (národní akreditační orgán),
- Česká obchodní inspekce,
- Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví,
- Mezinárodní odpovědný orgán.

1. Nezávislí ověřovatelé

akreditovaní Českým institutem pro akreditaci, o.p.s., nebo akreditovaní zahraničním akreditačním orgánem a přihlášení k doзору prováděném Českým institutem pro akreditaci, o.p.s.:

- provádí nezávislé ověřování environmentálních prohlášení o produktu,
- provádí nezávislé ověřování nových, doplňkových informací v rámci procesu přezkoumávání environmentálního prohlášení o produktu ze strany organizace.

2. Český institut pro akreditaci, o.p.s

jako národní akreditační orgán:

- provádí akreditaci a dohled nad ověřovateli environmentálních prohlášení o produktu,
- vydává příslušná pravidla (metodické pokyny) pro akreditaci a dohled nad ověřovateli environmentálních prohlášení o produktu,
- vede databázi jím akreditovaných ověřovatelů environmentálních prohlášení o produktu.

3. Česká obchodní inspekce

jako hlavní dozorový orgán pro oblast nepotravinářských výrobků (vč. poskytování řádných a pravdivých informací o nich) vykonává dozor:

- nad dodržováním zákazu klamání spotřebitele, jenž je stanoven v zákoně č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele¹⁵,

---

¹⁵ Dozor nad dodržováním zákazu klamání spotřebitele provádí v určitých případech také další subjekty specifikované dle zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Jedná se např. o Českou zemědělskou a potravinářskou inspekci (zemědělské, potravinářské, kosmetické, mydlářské, saponátové a tabákové výrobky) nebo živnostenské úřady.

- nad tím, zda stanovené výrobky nejsou uváděny na trh nebo distribuovány s klamavým nebo neoprávněným označením, jak je stanoveno v dle zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky.

4. Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví

jakožto subjekt, který v České republice zajišťuje veškeré odborné činnosti spojené s tvorbou, revizemi a přejímáním technických norem a souvisejících dokumentů,

- zodpovídá dotazy týkající se vysvětlení požadavků norem řady ČSN EN ISO 14020 a ČSN EN ISO 14040,
- zveřejňuje nejčastěji kladené dotazy k požadavkům norem řady ČSN EN ISO 14020 a ČSN EN ISO 14040 a odpovědi na ně na svých internetových stránkách,
- poskytuje další související informace.

5. Mezinárodní odpovědný orgán

jakožto orgán zodpovědný za vytvoření a provoz programu environmentálního značení III. typu na mezinárodní úrovni především

- navrhuje opatření zaměřená na podporu a propagaci programu environmentálního značení III. typu na mezinárodní úrovni,
- koordinuje činnost mezinárodního programu s jednotlivými národními programy a dalšími existujícími iniciativami,
- provádí registraci ověřených environmentálních prohlášení o produktu a zveřejňuje je na internetových stránkách,
- zveřejňuje na internetových stránkách platná pravidla produktových kategorií,
- pomáhá jednotlivým národním odpovědným orgánům s podpůrnými a propagačními činnostmi.

POZNÁMKA.: Mezinárodní program environmentálního značení III. typu ještě nebyl oficiálně ustanoven, neexistuje zatím ani oficiálně potvrzený a jmenovaný Mezinárodní odpovědný orgán.

Článek 10

Propagace environmentálního značení

1. Základním cílem environmentálního značení je podporovat poptávku a nabídku produktů, které způsobují menší environmentální zátěž, a to prostřednictvím sdělování ověřitelných, přesných a nezavádějících informací o environmentálních aspektech produktů.

2. Vyšší informovanost spotřebitelů o environmentálních aspektech jimi nakupovaných produktů je možné ovlivnit jejich rozhodování při výběru nakupovaných výrobků a služeb. Proto je důležité spotřebitelům soustavně vysvětlovat význam environmentálního značení a producentům umožnit účinnou propagaci jejich produktů s environmentálním značením.
3. Koordinace a propagace environmentálního značení je úkolem odpovědných orgánů NPEZ, tj. Ministerstva životního prostředí a Agentury NPEZ.

Článek 11

Spolupráce s ostatními programy environmentálního značení

1. Odpovědné orgány NPEZ zajistí nezbytnou koordinaci mezi NPEZ a obdobnými zahraničními programy a systémy, zejména:
  - spoluprací s Mezinárodním odpovědným orgánem na vývoji mezinárodního programu environmentálního značení III. typu,
  - nominováním zástupce do Mezinárodního odpovědného orgánu po vzniku mezinárodního programu environmentálního značení III. typu,
  - úpravou těchto Pravidel po vzniku mezinárodního programu environmentálního značení III. typu tak, aby reflektovala jeho požadavky.

Článek 12

Sankce

1. V případě, že bude organizace používat vlastní environmentální tvrzení (vč. případného loga), environmentální prohlášení typu III v rozporu s těmito Pravidly, bude uvádět nepravdivé informace nebo jakýmkoliv jiným způsobem porušovat ustanovení těchto Pravidel, mohou odpovědné subjekty NPEZ:
  - zrušit registraci environmentálního prohlášení o produktu dané organizace (tj. vymazat je z příslušné databáze) nebo pozastavit jejich registraci do doby, než bude zjednána náprava.
  - mohou zároveň dát podnět České obchodní inspekci, zda v daném případě nedošlo k porušení zákazu klamání spotřebitele podle § 8 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele.
2. Závažné porušení (zejména vědomé porušení Pravidel a aktivní propagace nepravdivých údajů) může být odpovědnými subjekty NPEZ též veřejně oznámena (např. na internetových stránkách a úřední desce MŽP).

Část 3. - Závěrečná ustanovení

Aktualizovaný Národní program environmentálního značení a jeho Pravidla nabývají účinnosti dnem jejich zveřejnění ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí.

Nedílnou součástí dokumentu jsou Přílohy č. 1 až 4.

- Příloha č. 1 Požadavky na environmentální prohlášení o produktu
- Příloha č. 2 Požadavky na vývoj pravidel produktových kategorií
- Příloha č. 3 Seznam pojmů
- Příloha č. 4 Referenční dokumenty

Příloha č. 1 - Požadavky na environmentální prohlášení o produktu

Environmentální prohlášení typu III je informačním nástrojem, kterého mohou organizace používat k šíření informací týkajících se environmentálního profilu jejich produktů směrem ke svým zainteresovaným stranám.

Za účelem zajištění obecného stupně homogenity obsahů a prezentace schválených environmentálních prohlášení typu III je nutno definovat určité požadavky na sdělování informací v prohlášení.

A. Obsah environmentálního prohlášení typu III

Environmentální prohlášení typu III musí obsahovat veškeré informace a parametry požadované normou ČSN ISO 14025 a relevantními pravidly produktové kategorie, zejména následující:

- rozsah environmentálního prohlášení typu III,
- popis organizace,
- popis produktu,
- prohlášení o environmentálním profilu produktu,
- informace od organizace,
- informace od nezávislého ověřovatele.

Rozsah environmentálního prohlášení typu III

V environmentálním prohlášení typu III bude uveden rámeček a sféra dokumentu. Bude v něm uvedena následující věta: „*Toto environmentální prohlášení typu III stanoví kvantitativní a ověřený popis environmentálního profilu produktu (uveden název produktu), posouzený z hlediska životního cyklu za použití postupu 'od kolébky po bránu závodu/až do hrobu'*“, nebo odpovídající formulace.

Musí zde být zároveň uvedena identifikace příslušných pravidel produktové kategorie, na základě kterých je environmentální prohlášení typu III vytvořeno.

Popis organizace

Tato část musí obsahovat všeobecné informace o organizaci, její identifikaci a výstižný popis. Ten může zahrnovat také např. její environmentální politiku

a opatření, informaci o existenci systému environmentálního řízení¹⁶, popis environmentálních programů apod.

Rovněž zde mohou být uvedeny další typy informací zvláštního významu jako např. popis specifických aspektů výrobních procesů.

Popis produktu

Produkt musí být popsán jasným a jednoznačným způsobem tak, aby tomu rozuměly všechny zainteresované strany. Produkt musí být přesně identifikován např. uvedením čísla modelu.

Rovněž zde musí být uvedeny informace o technických charakteristikách produktu a o obsahu materiálů a látek (tzv. prohlášení o obsahu)¹⁷. Dále zde mohou být obsaženy informace přímo vyžadované spotřebiteli či trhem, např. že produkt neobsahuje nebezpečné látky.

Důvěrné informace, jako např. informace podléhající ochraně práv duševního vlastnictví nebo informace týkající se obchodní konkurence, nemusí být zveřejněny. Obchodní údaje označené za důvěrné, které jsou poskytovány pro nezávislé ověření, musí být drženy v důvěrnosti.

V této části musí být také popsány hranice systému pro daný produkt stanovené pro studii posuzování životního cyklu.

Prohlášení o environmentálním profilu produktu

Prohlášení o environmentálním profilu produktu představuje jádro informací obsažených v environmentálním prohlášení typu III.

Musí zde být uvedeny informace pocházející ze studie posuzování životního cyklu, a to konkrétně informace o použití a spotřebě zdrojů, energie, o emisích znečišťujících látek a následných potenciálních dopadech na životní prostředí, spolu s veškerými nezbytnými vysvětlivkami.

Prezentace těchto informací musí být rozčleněna nejméně do tří částí:

- fáze výroby – od získávání surovin až po vlastní výrobu (v případě výrobku), resp. příprava poskytování služby, tj. nákup potřebného zboží a materiálů (v případě služby),
- fáze užívání – distribuce výrobku, jeho prodej a používání (v případě výrobku), resp. poskytování služby (v případě služby),

---

¹⁶ Pro účely těchto Pravidel se termíny „systém environmentálního řízení“ a „systém environmentálního managementu“ považují za synonymní.

- fáze konce životního cyklu – zacházení s výrobkem po skončení jeho životnosti, tj. jeho odstranění, recyklace nebo demontáž (v případě výrobku), resp. ukončení nebo splnění služby (v případě služby).

Je obtížné předem přesně specifikovat informace, které budou zahrnuty do fází užívání a ukončení životního cyklu produktu, neboť tyto informace jsou spíše povahy charakterizující příslušný produkt. Stanovení vhodných informací, které mají být v této části obsaženy, je úkolem spjatým s prací na přípravě pravidel produktových kategorií, která by rovněž měla obsahovat možné scénáře užívání a ukončení životního cyklu produktu.

Potřebné informace se musí vztahovat k funkční jednotce, která bude přesně definována. Údaje vztahující se k emisím znečišťujících látek, vyplývajícím z fáze užívání, musí být, tam kde je to možné, založeny na zdokumentovaných údajích a testech, s přesnými odkazy na zdroje. Budou-li nějaké informace doporučené k zařazení do environmentálního prohlášení o produktu opomenuty, musí být tato skutečnost vysvětlena a zdůvodněna.

Výpočet dopadů způsobených fází konce životního cyklu produktu bude stanoven na základě reálných či hypotetických scénářů.

Údaje z LCA, LCI nebo z informačních modulů¹⁸

Prohlášení o environmentálním profilu produktu musí zahrnovat relevantní údaje ze studií LCA, LCI a informačních modulů. Mohou zahrnovat, aniž by to byl kompletní výčet, následující kategorie odvozené ze stádií životního cyklu nebo doplňkových environmentálních informací. Tyto údaje musí být jasně rozděleny do tří kategorií:

- a) údaje z inventarizační analýzy (LCI) v souladu s PCR, včetně
  - spotřeby zdrojů, včetně energie, vody a obnovitelných zdrojů,
  - emisí do ovzduší, vody a půdy,
- b) výsledky indikátorů hodnocení dopadů životního cyklu (LCIA), pokud je to požadováno, včetně
  - změny klimatu,
  - narušování stratosférické ozónové vrstvy,
  - acidifikace půdy a vodních zdrojů,
  - eutrofizace,
  - tvorba fotochemických oxidantů,

---

¹⁷ Jednoznačná materiálová identifikace produktu se musí týkat co největšího množství materiálu. (Často se uplatňuje pravidlo minimálně 99 % hmotnosti.)

¹⁸ Text vychází z článků 7.2.2 a 7.2.3 normy ČSN ISO 14025.

- spotřeba fosilních energetických zdrojů,
  - spotřeba nerostných zdrojů,
- c) ostatní údaje jako jsou množství a druhy produkovaných odpadů (nebezpečné a ostatní).

Environmentální prohlášení typu III se musí vydat způsobem, který zřetelně naznačuje, zda se týká produktu nebo pouze části produktu nebo obalu, nebo prvku služby.

Environmentální prohlášení typu III musí zahrnout, pokud je to relevantní, doplňkové informace spojené s environmentálními problémy a přitom jiné než jsou environmentální informace odvozené z LCA, LCI nebo informačních modulů. Tyto informace musí být odděleny od informací odvozených z LCA, LCI nebo z informačních modulů.

Informace od organizace

V této části organizace prezentuje informace vztahující se k produktu, které považuje za významné pro své zainteresované strany.

Musí zde být uvedeny informace týkající se odstranění produktu nebo materiálů jej tvořících či použitých k dodávce služeb a rovněž jakékoliv další informace považované za nezbytné k minimalizaci negativních dopadů konce životního cyklu produktu.

Prohlášení o recyklaci nebo opětovném použití musí obsahovat:

- informace o vhodných postupech recyklace celého produktu nebo vybraných částí (např. informace o jeho složení, o separaci materiálů, energetické informace apod.),
- informace o vhodné metodě či způsobu opětovného použití produktu (nebo částí produktu) a o postupech pro likvidaci jakožto odpadu při ukončení životního cyklu produktu.

Tato část musí také obsahovat informace o užívání a údržbě produktu za účelem omezení negativních dopadů na životní prostředí během fáze užívání.

Informace od nezávislého ověřovatele

Tato část environmentálního prohlášení typu III musí zahrnovat informace týkající se akreditace ověřovatele, datum ověření, období platnosti ověření (certifikace) a číslo registrace.

Doplňující informace

Environmentální prohlášení typu III může být doplněno dalšími informacemi, zejména pokud jde o informace vztahující se k nakupování a pořizování produktů nebo účasti organizace na environmentálních certifikačních programech.

Nakupování a pořizování produktů

V případě, že je environmentální prohlášení typu III adresováno spotřebiteli, musí být organizace připravena poskytnout nakupujícímu na vyžádání dodatečné vysvětlující informace k zajištění toho, aby nakupující byl schopen porozumět údajům a informacím uvedeným v prohlášení. Prostředky a způsoby získání dodatečných vysvětlujících informací (např. telefonní číslo či elektronické způsoby přístupu) musí být v prohlášení uvedeny.

Organizace musí dále zveřejňovat informace umožňující spotřebiteli obrátit se na organizaci z kterékoliv oblasti, kde se produkt prodává, za účelem přístupu k vysvětlujícím informacím při vynaložení rozumných nákladů.

Environmentální certifikační programy

V doplňujících informacích může organizace uvést také informace o zavedení systému environmentálního řízení, zapojení do environmentálního certifikačního programu vztahujícím se k produktu, účasti na recyklačním nebo regeneračním programu nebo o svých dalších environmentálních aktivitách.

Musí zde být zároveň uvedeno, kde mohou zainteresované strany získat podrobnější informace o příslušném systému či programu.

Jestliže se environmentální prohlášení typu III nezakládá na posouzení životního cyklu, pokrývajícím všechny fáze životního cyklu, musí být v prohlášení uvedeno, které fáze nejsou vzaty v úvahu.

Všechny environmentální informace, které nejsou založeny na výsledcích posuzování životního cyklu, musí být prezentovány způsobem, který to jasně ozřejmuje.

Součástí environmentálního prohlášení typu III nesmí být informace, které nesouvisejí s environmentálními aspekty resp. environmentálním provedením produktu.

B. Ověřování, registrace a zveřejnění environmentálního prohlášení typu III

1. Organizace, která vytvoří environmentální prohlášení typu III, musí zajistit nezávislé ověření údajů v něm obsažených, a to buď interně, nebo externě. To může, ale nikoliv nezbytně, znamenat ověření třetí stranou.

Jestliže má být environmentální prohlášení typu III použito v komunikaci mezi organizací a spotřebitelem, musí být ověření provedeno třetí stranou - nezávislým akreditovaným ověřovatelem. Skutečnost, že ověření bylo provedeno odborně způsobilou třetí stranou, musí být v prohlášení jasně uvedena.

Platnost ověření musí být stanovena v prohlášení, přičemž nesmí překročit dobu 3 let. Po uplynutí doby platnosti ověření musí být environmentální prohlášení typu III podrobena přezkoumání.

2. Ověřené a nezávislým akreditovaným ověřovatelem schválené environmentální prohlášení typu III zašle organizace Agentuře NPEZ k jeho posouzení a registraci v národní databázi EPT III.

Environmentální prohlášení typu III nesmí být zveřejněno, používáno a nelze na něj odkazovat dříve, než bude registrace schválena a oficiálně oznámena.

3. Zveřejnění environmentálního prohlášení typu III na internetových stránkách Agentury NPEZ případně oborového provozovatele, je považováno za komunikaci mezi organizací a spotřebitelem.

C. Přezkoumávání environmentálního prohlášení typu III

Povinností organizace, zejména v průběhu období prověřování a přezkoumávání, je informovat nezávislého ověřovatele o veškerých významných změnách, ke kterým došlo v informacích předkládaných jakožto základ pro informace obsažené v environmentálním prohlášení typu III. Takové změny mohou zahrnovat např. suroviny, způsoby dopravy, výrobní procesy či design produktu.

Pro tyto účely musí organizace disponovat interními sledovacími postupy, které jí umožní odhalovat významné změny, k nimž mohlo dojít v údajích, a rovněž následné změny v informacích prezentovaných v prohlášení.

Sledovací postupy lze začlenit do stávajícího systému environmentálního řízení. Nemá-li organizace zaveden systém environmentálního řízení, je třeba stanovit jiné interní sledovací postupy.

D. Změny environmentálního prohlášení typu III

Organizace může chtít provádět korekce či změny a úpravy informací ve svém environmentálním prohlášení typu III, např. v souvislosti se změnou technologie nebo se zlepšením environmentálního profilu produktu. V takové situaci organizace zahájí

přezkoumávání a nechá si provést doplňkové nezávislé ověření akreditovaným ověřovatelem za účelem prozkoumání nových informací, které se objevily.

Změny v prohlášení potom organizace oznámí oborovému provozovateli a Agentuře NPEZ, včetně předložení dokumentu od ověřovatele potvrzujícím vyhovění příslušným požadavkům.

Bude-li změna zahrnuta do prohlášení, může organizace v novém (aktualizovaném) prohlášení vysvětlit rozdíly vzniklé oproti jeho předcházející verzi.

E. Předběžně certifikované environmentální prohlášení typu III

Program environmentálního značení III. typu umožňuje přistoupit v rámci vývoje pravidel produktových kategorií k tzv. předběžné certifikaci environmentálního prohlášení typu III, neboť takovýto praktický příklad může usnadnit přípravu pravidel produktové kategorie v diskusích mezi zainteresovanými stranami.

V předběžně certifikovaném environmentálním prohlášení musí být, kromě výše specifikovaných požadavků, uvedeny také následující informace:

- volba a definice funkční jednotky,
- volba a popis hranic systému,
- volba mezních kritérií,
- volba pravidel pro alokaci,
- zdroje dat (údajů),
- veškeré odchylky od všeobecných požadavků týkajících se použití specifických či všeobecných údajů a jejich odůvodnění.

Pokud v podkladových informacích k environmentálnímu prohlášení typu III, jež je předkládáno k předběžné certifikaci, existují určité mezery v údajích, lze to akceptovat za předpokladu, že tyto mezery jsou nevýznamné a předcházejí vlastním činnostem v dodavatelském řetězci. Jejich existence musí být v předběžně certifikovaném environmentálním prohlášení typu III oznámena formou kvalitativního posouzení typu environmentálního dopadu, k němuž by mohlo dojít vlivem činnosti postrádající příslušné údaje.

Předběžná certifikace je platná pro blíže určené časové období nepřesahující dobu jednoho roku.

F. Sektorová environmentální prohlášení typu III

Sektorová environmentální prohlášení typu III, založená na průměrných údajích za průmyslový sektor v předem stanovené oblasti, je možné vytvářet.

Sektorová prohlášení však lze použít pouze pro srovnávání (benchmarking) v rámci sektoru, ale nelze je používat ze strany jednotlivých výrobců k oznamování environmentálního profilu jejich vlastního produktu.

Příloha č. 2 - Požadavky na vývoj pravidel produktových kategorií

Jedním z nejdůležitějších aspektů programu environmentálního značení III. typu je ten, že umožňuje provádět srovnání mezi různými environmentálními prohlášeními o produktech, které plní tutéž funkci. Základní údaje je proto nutné shromažďovat a vypočítávat s použitím obvyklých výpočtových pravidel založených na posuzování životního cyklu. Tato pravidla jsou stanovena a uvedena v tzv. pravidlech produktových kategorií vyvinutých pro různé produktové kategorie.

V případě, že produkty jsou uznány za produkty mající podobné specifikace, funkce a použití a zároveň lze uplatnit podobnou definici cíle a rozsahu posuzování životního cyklu, mohou být vytvořeny produktové kategorie za účelem seskupení produktů, na něž lze aplikovat stejnou funkční jednotku. Tím bude omezen počet PCR dokumentů a umožní to jejich obecnou použitelnost pro velké množství subkategorií. Takovýto přístup usnadní nejenom práci s přípravou a vývojem PCR dokumentů, ale také jejich schvalování.

A. Obsah pravidel produktových kategorií

V pravidlech produktových kategorií jsou definována kritéria, podle kterých produkt patří do specifické kategorie, pro niž jsou stanoveny parametry pro přípravu environmentálního prohlášení typu III.

PCR dokument pro příslušný produkt (produktovou kategorii) musí obsahovat parametry požadované mezinárodní normou ČSN ISO 14025, zejména:

- volbu, definici a popis produktové kategorie (např. funkce, technické parametry, používání apod.),
- soupis materiálů či látek v produktu obsažených, které musí být uvedeny v prohlášení (tzv. prohlášení o obsahu),

prohlášení o obsahu by mělo mít podobu soupisu materiálů a chemických látek týkajících se environmentálních otázek obsažených v prohlášení a založených na jejich podstatných a environmentálních vlastnostech. Pokud jsou podobné informace udávány ze strany centrálních orgánů, je doporučováno jejich uvedení v soulad, pokud možno založené na mezinárodních předpisech a legislativě,

prohlášení o obsahu se netýká chráněných či patentovaných materiálů a látek krytých výhradními právy, včetně patentů a ochranných známek. Rovněž se nemusí vztahovat k prohlášením, které se týkají nehmotných produktů, jako je např. elektřina,

- cíle a rozsah definice pro posouzení životního cyklu (např. definice funkční jednotky, popis hranic systému, volba omezujících kritérií, požadavky na kvalitu údajů, jednotky apod.),

- požadavky na provádění inventarizační analýzy (tj. způsob sběru údajů, popis výpočetních postupů a volbu pravidel pro alokaci),
- volbu základních údajů s uvedením specifických a všeobecných údajů,
- výběr zvolených parametrů pro popis environmentálního profilu (doplňujících ty parametry, které musí být zahrnuty do obecného formátu),
- popis typu informací, které musí být zahrnuty do fází užívání a konce životního cyklu produktu,

vzhledem k tomu, že je obtížné předem přesně specifikovat informace, které mají být zahrnuty do fází užívání a ukončení životního cyklu, měl by tento popis obsahovat několik možných scénářů užívání a ukončení životního cyklu produktu,

- volbu veličin a jednotek, v nichž mají být výsledky vyjadřovány,
- dodatečné (doplňkové) environmentální parametry a informace důležité pro popis environmentálního profilu produktové kategorie (dle potřeby),
- instrukce k obsahu a formátu environmentálního prohlášení typu III,
- dobu platnosti PCR dokumentu.

V případě, že kterýkoliv z výše uvedených bodů nebude vzat v úvahu a nebude specifikován v PCR dokumentu, je potřeba to odůvodnit.

V některých případech by mohlo být odůvodněné dále specifikovat požadavky na výpočty posuzování životního cyklu, pokud je třeba brát v úvahu určité aspekty, jako např. aspekty související s obaly a dopravou.

B. Vývoj pravidel produktových kategorií

Příprava návrhu

Práci na vývoji pravidel produktových kategorií vykonává nebo koordinuje oborový provozovatel, a to u produktových kategorií relevantních oborů/-ům činnosti specifikovaném/-ným v pověření ze strany Ministerstva životního prostředí. Oborový provozovatel může na této činnosti spolupracovat s Agenturou NPEZ a MŽP.

Návrhy na vytvoření pravidel produktových kategorií mohou oborovému provozovateli předkládat různé subjekty, a to jak jednotlivé firmy či organizace samostatně, tak ve spolupráci s dalšími organizacemi, průmyslovými či oborovými svazy, výzkumnými ústavy, nevládními organizacemi a dalšími zainteresovanými stranami.

Při zahájení práce je zvláště důležité vydat veřejné oznámení o vývoji příslušného PCR dokumentu za účelem hledání spolupráce s dalšími stranami, které by mohly mít zájem se této práci účastnit. Toto oznámení by zároveň mělo zabezpečit, aby paralelně neprobíhala žádná další práce pro tutéž produktovou kategorii.

Vzhledem k existenci mezinárodně uznávaných pravidel produktových kategorií pro některé produktové kategorie a snaze o zabezpečení harmonizace je vhodné převzít taková pravidla produktových kategorií do NPEZ překladem, při zvážení konkrétních podmínek a právního prostředí České republiky. Jestliže nebudou existující pravidla produktových kategorií tímto způsobem přejata, musí to být v nově vytvořeném PCR dokumentu vysvětleno a zdůvodněno.

Otevřené konzultace

Pro zajištění transparentnosti a důvěryhodnosti programu je nutné umožnit zainteresovaným stranám zapojit se do procesu připomínkování návrhů PCR dokumentů (tzv. otevřené konzultace).

Návrh PCR dokumentu musí být zveřejněn, včetně oznámení o možnosti jeho připomínkování, nebo přímo rozeslán relevantním zainteresovaným stranám k vyjádření.¹⁹ Zainteresovaným stranám musí být dán odpovídající čas pro přezkoumání a přístup k podrobnostem a zdrojům použitých informací, aby mohly kvalitně zpracovat a zaslat své připomínky a dotazy. Zainteresované strany musí v odpovídajícím termínu obdržet vyrozumění o vzetí připomínek na vědomí a odpověď k jejich připomínkám.

Z hlediska mezinárodní uznatelnosti nově vyvíjených pravidel produktových kategorií je důležité využít v rámci procesu otevřených konzultací vhodných komunikačních kanálů.

Schválení PCR dokumentu

Konečný návrh pravidel produktové kategorie, která prošla procesem otevřených konzultací, předloží oborový provozovatel Agentuře NPEZ, která zabezpečí jeho předložení Radě. Dokument bude obsahovat přehled připomínek, které byly uplatněny v procesu otevřených konzultací, a způsobu jejich zapracování do finálního textu PCR dokumentu.²⁰

Rada posoudí předložená pravidla produktové kategorie, přičemž k tomuto posouzení může přizvat externí odborníky. Na základě stanoviska Rady je PCR dokument postoupen ke schválení Orgánu pro technickou koordinaci a Ministerstvu životního prostředí. Pravidla produktových kategorií převzatá do NPEZ z mezinárodního programu environmentálního značení III. typu podepisuje na základě doporučení Rady ministr životního prostředí.

---

¹⁹ Vzhledem k tomu, že environmentální prohlášení typu III mohou být důležitým prostředkem pro pořizování produktů, doporučuje se oslovit v rámci otevřených konzultací mj. i subjekty zastupující nákupní funkce v podnikatelském a veřejném sektoru.

²⁰ Je žádoucí spolupracovat s Radou již při vývoji PCR dokumentu a v procesu otevřených konzultací.

Schválené PCR dokumenty zveřejňují Agentura NPEZ a oborový provozovatel na svých internetových stránkách tak, aby byly snadno dostupné všem zainteresovaným stranám.

Schválený PCR dokument tvoří referenční dokument pro přípravu environmentálních prohlášení typu III pro všechny produkty patřící do kategorie, k níž se PCR dokument vztahuje.

C. Přezkoumávání pravidel produktových kategorií

Pravidla produktové kategorie musí být v platnosti po přiměřené časové období, aby s nimi mohlo být na trhu prakticky nakládáno. Není-li uvedeno jinak, budou pravidla produktové kategorie v platnosti po dobu tří let předtím, než budou znovu přezkoumána a schválena.

Po uplynutí doby kratší než tři roky lze přistoupit k přezkoumání pravidel produktové kategorie za předpokladu závažných a řádně odůvodněných návrhů změn či úprav. Takové přezkoumání mohou vyvolat např. organizace mající environmentální prohlášení typu III, ale i další subjekty.

Při přezkoumávání pravidel produktové kategorie se postupuje stejně jako v případě vývoje počátečního PCR dokumentu.

D. Předběžná certifikace jako prvek při přípravě PCR dokumentu

Program environmentálního značení III. typu umožňuje přistoupit v rámci vývoje pravidel produktových kategorií k tzv. předběžné certifikaci environmentálního prohlášení typu III, neboť takovýto praktický příklad může usnadnit přípravu PCR dokumentu v diskusích mezi zainteresovanými stranami.

Zvláštní požadavky na předběžně certifikovaná environmentální prohlášení typu III jsou stanoveny v příloze č. 1.

Příloha č. 3 – Seznam pojmů

Environmentální značka, environmentální prohlášení

tvrzení, které poukazuje na environmentální aspekty výrobku nebo služby. Environmentální značka nebo prohlášení může mít podobu sdělení, symbolu nebo obrazce na výrobku nebo na obalu výrobku, v dokumentaci k výrobku, v technických bulletinech, v reklamě nebo v propagaci, mezi jinými možnostmi.

(ČSN ISO EN 14020:2002, čl. 2.1)

Typ I - program environmentálního značení typu I

dobrovolný program třetí strany, založený na základě uplatnění více kritérií, který uděluje licence opravňující k používání environmentálních značek na výrobcích, které ukazují, v rámci určité výrokové kategorie, na celkovou největší vhodnost výrobku z environmentálního hlediska s ohledem na jeho životní cyklus.

(ČSN ISO EN 14024:2000, čl. 3.1)

Typ II - environmentální tvrzení

prohlášení, značka nebo obrazec, který poukazuje na environmentální aspekt výrobku, součástky nebo obalu. Environmentální tvrzení může být uvedeno na značce výrobku nebo obalu, prostřednictvím uvedení v písemnostech k výrobku, v technických brožurách, v reklamě, v propagaci, v telemarketingu anebo prostřednictvím elektronických médií jako je internet.

(ČSN ISO EN 14021:2000, čl. 3.1.3)

- vlastní environmentální tvrzení

environmentální tvrzení výrobců, dovozců, distributorů, maloobchodníků nebo jakékoli další osoby, která by pravděpodobně mohla mít z takového tvrzení prospěch, které je vydáno bez certifikace třetí, nezávislé strany.

(ČSN ISO EN 14021:2000, čl. 3.1.13)

Typ III - environmentální prohlášení typu III

environmentální prohlášení poskytující kvantifikované environmentální údaje používající předem stanovené parametry a tam, kde je to relevantní, doplňkové environmentální informace. Předem stanovené parametry jsou založeny na normách souboru ISO 14040, který je tvořen normami ISO 14040 a ISO 14044. Doplňkové environmentální informace mohou být kvantitativní nebo kvalitativní.

(ČSN ISO 14025:2006, čl. 3.2)

Pravidla produktové kategorie

Soubor specifických pravidel, požadavků a vodítek pro vyvíjení environmentálního značení typu III pro jednu či více produktových kategorií.

Ekodesign

Začleňování environmentálních aspektů (požadavků) do návrhu a konstrukce výrobku s cílem zlepšit jeho environmentální vliv během celého životního cyklu.

Požadavek na ekodesign

Požadavek na energetický spotřebič nebo na jeho design, který má zlepšit vliv tohoto výrobku na životní prostředí, nebo požadavek na poskytování informací o environmentálních aspektech energetického spotřebiče.

(Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/32/ES ze dne 6. července 2005 o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign energetických spotřebičů a o změně směrnic Rady 92/42/EHS a Evropského parlamentu a Rady 96/57/ES a 2000/55/ES)

Ekologický profil

Popis vstupů a výstupů energetického spotřebiče (například materiál, emise a odpad) spojených s tímto energetickým spotřebičem během jeho životního cyklu významných z hlediska jeho dopadu na životní prostředí a vyjádřených v měřitelných fyzikálních veličinách v souladu s prováděcími opatřeními použitelnými na tento energetický spotřebič.

(Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/32/ES ze dne 6. července 2005 o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign energetických spotřebičů a o změně směrnic Rady 92/42/EHS a Evropského parlamentu a Rady 96/57/ES a 2000/55/ES)

Životní cyklus – po sobě jdoucí provázaná stadia produktového systému od těžby nebo získávání surovin z přírodních zdrojů ke konečnému odstraňování.

(ČSN EN ISO 14040)

Posuzování životního cyklu (LCA)

shromažďování a vyhodnocování vstupů, výstupů a možných dopadů produktového systému na životní prostředí během jeho životního cyklu.

(ČSN EN ISO 14040)

Inventarizační analýza životního cyklu (LCI)

fáze posuzování životního cyklu zahrnující shromažďování a kvantifikaci vstupů a výstupů produktu během jeho životního cyklu.

(ČSN EN ISO 14040)

Funkční jednotka

kvantifikovaný výkon produktového systému, který slouží jako referenční jednotka.
(ČSN EN ISO 14040)

Produkt

jakýkoliv výrobek nebo služba.

Produktový systém

soubor jednotkových procesů s elementárními a produktovými toky plnící jednu nebo více definovaných funkcí, který modeluje životní cyklus produktu.
(ČSN EN ISO 14040)

Produktová kategorie

skupina produktů používaných pro stejné účely a rovnocenných v užití, které jsou jako rovnocenné chápány spotřebitelem.

Pravidla produktové kategorie (PCR)

sestava zvláštních pravidel, požadavků a směrnic pro vývoj environmentálních prohlášení typu III pro jednu nebo více produktových kategorií.
(ČSN ISO 14025)

Oborový provozovatel

subjekt pověřený Ministerstvem životního prostředí k provozování programu environmentálního značení III. typu ve stanoveném oboru (sektoru) či oborech (sektorech).

Zainteresované strany

všechny strany ovlivněné NPEZ (výrobci, dovozci, provozovatelé služeb, řemesel, živností, obchodníci, profesní a obchodní organizace, nevládní environmentální a spotřebitelské organizace, spotřebitelé, veřejnost).

Spotřebitel

jednotlivý člen obecné veřejnosti nakupující nebo užívající pro osobní účely zboží, vlastnictví nebo služby.
(ČSN ISO 14025)

Třetí strana

osoba či orgán, který je uznávaný jakožto nezávislý na zainteresovaných stranách, pokud jde o dotyčné otázky.
(ČSN EN ISO/IEC 17000)

Příloha č. 4 - Referenční dokumenty

České technické normy²¹

- ČSN EN ISO 14020 Environmentální značky a prohlášení – Obecné zásady
- ČSN ISO 14021 Environmentální značky a prohlášení – Vlastní environmentální tvrzení (typ II environmentální značení)
- ČSN ISO 14024 Environmentální značky a prohlášení – Environmentální značení typu I – Zásady a postupy
- ČSN ISO 14025 Environmentální značky a prohlášení – Environmentální prohlášení typu III
- ČSN EN ISO 14040 Environmentální management – Posuzování životního cyklu – Zásady a osnova
- ČSN EN ISO 14044 Environmentální management – Posuzování životního cyklu – Požadavky a směrnice

---

²¹ Jedná se o oficiální překlady příslušných mezinárodních norem.